

MEDLEMSBREV hösten 2014

Från Albo Härads Hembygdsförening

HANS KRONDAHL.

Född i Bertilstorp, Brösarp 1929.

Följande är ett försök att skildra vår Hedersmedlem i föreningen Hans Krondahl. Det finns naturligtvis ingen möjlighet för en amatör att ge rättvisa till en person som betytt så mycket för "textilvärlden" och sin hembygd inklusive Albo Härads Hembygdsförening, som Hans Krondahl gjort och gör, men med hjälp av citat och personliga möten med Hans är det viktigt för oss och eftervärlden att göra ett försök.

Hans Krondahl, född i Bertilstorp, Brösarp 1929.

Konstnärlig utbildning. (Hämtat ur Hans Krondahls textila utsmyckningar utgiven 1989).

1955-1957 Konstfackskolan. Textilavdelningen.

1957-1959 Konstfackskolan/Högre Konstindustriella skolan. Textilavdelningen. Modelinjen.

1959-1960 Högre Konstindustriella skolan. Textilkonst.

Stipendier.

1959 Kungafondstipendiet.

1961 Kungafondstipendiet.

1963 Stockholms Stads Konstnärsstipendium.

1964 Svenska Statens Konstnärsstipendium.

1965 Lunningpriset, The Lunning Prize, var en utmärkelse som tilldelades framstående unga skandinaviska formgivare och designers under perioden 1951 till 1970. Priset har fått sitt namn efter den danskfödde affärsmannen och ägaren till Georg Jensen Inc., New York, Frederik Lunning (1882-1952).

1973 Statens stora arbetsstipendium.

Konstnärlig verksamhet.

Från 1961 egen verkstad för textilkonst och textil design.

Designsamarbete med industrier och företag bl.a:

1959-1975 NK-Inredning/NK Textilkammare, Stockholm.

1970-1975 Katja of Sweden/MMT, Malmö.

1974-1975 Argos Design Ltd., Oak Grove Village, Illinois, USA.

Pedagogisk verksamhet:

1961-1963 Handarbetets Vänner Vävskola, Stockholm.

1962-1964 Lennings Textilinstitut, Norrköping.

Leksands Yrkesskola, Leksand.

1975-1976 Textile Studios, INC, North Adams, Mass. USA.

1977-1978 Konstfackskolan, Stockholm.

1978-1979 Statens Håndverks og Kunstindustriskole, Oslo.

1979-1980 UNIDO, FN-organ för industriella utvecklingsprogram. Station: Bandung, Indonesien.

1981-1988 Konstindustriskolan, Göteborg.

1988 Professor i textilkonst vid Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborgs Universitet. Tjänsten som professor innehade Hans Krondahl från 1988 till 1995 då han pensionerades.

Hans Krondahl tilldelades Prins Eugenmedaljen 2002.

Prins Eugen-medaljen instiftades av Konung Gustaf V i samband med Prins Eugens 80-årsdag år 1945. Medaljen förlänas för framstående konstnärlig verksamhet. Medaljförläningen sker på Eugendagen den 5

november. Medaljutdelningen sker cirka en vecka efteråt.

Medaljen utdelas i guld av 8, storleken och bärs på bröstet i vitt-gult-vitt band med blå kantränder.

HUR HAR HANS KRONDAHLS FANTASTISKA TEXTILRESA GENOM LIVET UPPMÄRKSAMMATS?

Ett direkt påstående från undertecknarens sida att detta är och har varit alldeles för litet. Ett gängse uttryck gäller: Man blir sällan profet i sitt eget hemland..... Skall med Krondahls hjälp försöka ge en verklighetsbild av uppmärksamheten hemmavid och landet i sin helhet av textilkonstens förste professor i Sverige, bördig från Bertilstorp, Brösarp i Skåne Län.

När jag frågar Hans efter lite mera information för tiden kring hans utnämning till professor får jag följande.

Det är många som undrar ! Det hela hade att göra med omstruktureringar av utbildningarna på den aktuella typen av skolor, t.ex Konstfackskolan, Stockholm och Slöjdföreningens skola i Göteborg. Bägge skolorna startades på 1840-talet. Efterhand utvecklades programmen mot nya mål, i takt med samhällets förändring. I slutet av 1980-talet beslöts att Slöjdföreningens skola (Högskolan för Design och Konsthantverk) skulle bli en del av Göteborgs Universitet och att undervisning och betygssystem skulle formaliseras i akademisk riktning. Detta enligt internationella förebilder. I USA har man sedan mycket länge likställt konstnärliga utbildningar med andra universitetsutbildningar. Det hade också med Sveriges EU-engagemang att göra. Nu hade man ju i Sverige inte någon erfarenhet av detta och alltså ingen praxis. Man fick börja från noll! Bygga om, förändra.

Jag hade från 1981 en tjänst på den aktuella skolan fortsätter Hans. Som "Huvudlärare på Konsthantverksavdelningen", omfattande textilkonst, silversmide och keramik. Den tjänsten var övergripande och betydde inte att jag undervisade i hantverk. Jag hade ansvar för den konstnärliga standarden. (Jag tillträdde den tjänsten efter min tjänstgöring i Indonesien). Nåväl, när det blev aktuellt med tillsättning av en professor inom ämnet Textil Konst så utlystes tjänsten. Jag sökte, tillsammans med ungefär ett dussin andra hågade. En tillsatt kommitté av sakkunniga från tre länder satte mig i främsta rummet och så fick jag tjänsten. Det var några som överklagade, men det lade sig tillrätt efterhand säger Hans Krondahl ödmjukt.

Jo, det var knaggligt att börja med detta. Jag var ju inte insatt i den akademiska världen, där allt är strukturerat sedan sekler tillbaka och har formella regler. Jag gjorde ju alla möjliga "tabbar" och kände mig oftast som en idiot! Jag får betrakta mig som en "laboratorieråtta". Det har ordnat sig med åren och tycks nu fungera hyggligt.

En liten del av konstnärsresan återges här:

KRISTIANSTADSBLADET den 30 juni 1965.

Sexhundra flitiga kvällstimmar gav bonad åt Andrarums församlingshem.

Ett synnerligen vackert fem meter långt och en och en halv meter högt konstverk i form av en bonad, framställt i vad man på textilspråket kallar skarvsöm, och med konstnärlig utsmyckning i anknypning till Andrarumstrakten och i likaledes för bygden specialkomponerade färger har en avdelning ur

Andrarums syförening som kallas "kvällsföreningen" under vintern och våren lagt ned 600 flitiga kvällstimmar på att förfärdiga under ledning av den i hela landet för sina textilkonstnärliga utsmyckningar välkände och med sina rötter i Andrarums och Brösarpsbygden väl förankrade Hans Krondahl. Och i går kväll var det högtidlig invigning i närvaro av över hundratalet inbjudna med prosten Lunnemark i spetsen för en del av kontraktets prästerskap. Naturligtvis var också konstnären Krondahl och de duktiga syföreningsdamerna närvarande och skördade välförtjänt beröm för sin vackra prestation. Om bonadens tekniska och konstnärliga utformning säger konstnären Krondahl att tygmaterialet är hellinne, vilket sedan färgats i specialkomponerade nyanser där grundtonen är något som kompositören nog vill kalla Christinehovsrosa till vilken idén har kommit från Alunbrukets slagghögar. Grönt, vitt och terrakotta ingår naturligtvis också i kompositionen. Beträffande motivvalet så har såväl Christinehovsslottet med sina flyglar och de granna korsvirkeshusen vid verket fått lämna sina bidrag till utformningen. Drällmönstren i bygdens hemslöjd har också kommit med, liksom ett schackrutemönstrat avsnitt dör samtliga medverkande syföreningsdamer fått tillfälle att placera sina initialer i vars en ruta.

Mot Församlingshemmets stora blåmålade frontvägg kommer den här bonaden med sin unika färgsättning väl till sin rätt och Andrarum kan alltså gratuleras till smyckande av sitt Församlingshem med detta första och verkligt gedigna konstverk. Sdt.

SKÅNSKA DAGBLADET den 16 juni 1981.

Citat: Text Stefan Olofsson

Bali och Tomelilla förenat i kommunhuset;

Vad har Tomelilla för gemensamt med Bali och Asien?

Jo vävtraditionerna. På väggen i kommunhusets matsal kan politikerna nu njuta av en ny väggdekoration gjord av konstnären, textilkonstnären och designern Hans Krondahl.

Bonaden är en variation på "Dukagång", en teknik som har stark förankring i vävtraditionerna i sydöstra Skåne.

Motivet som är vävt speciellt för Tomelilla, är hämtat från "Nyepi"-firandet på Bali, ett nyårsfirande enligt den Balinesiska månkalendern där året har 210 dagar. Hans Krondahl har sina rötter i Österlen. Från födsel i Brösarp för 52 år sedan har han idag lagt hela världen för sina fötter.

Sin konstnärliga utbildning började han på Hermods i Malmö. Efter det har han genomgått ett stort antal textil och målarskolor. Förutom lärartjänster i konst och textil i USA och Sverige, har han forskat i Sovjet, Japan, Indien och USA för att nämna några länder.

Hans verk finns representerade bl.a. på Nationalmuseum, Kulturen i Lund och The Art Institute i Chicago.

Fyra moment:

-Bonaden är gjord speciellt för den här miljön, säger Hans Krondahl.,

-Jag har bott på Bali, därifrån har jag tagit fragment och bundit ihop med Tomelilla.

I bilden finns fyra moment vilka symboliserar snäckan, båtar, vimplor och blomman.

Tillsammans bildar de en fond som ingår i olika dekormoment till nyårsfirandet vid den balinesiska havsstranden.

Det tråkiga är att allmänheten inte kommer att få se mycket av det här konstverket i framtiden.

Det hänger i kommunhusets matsal och skyddsombuden vill inte att folk ska springa där.

Man har tänkt sätta upp ett draperi för cafeterian, till skydd mot insyn.

SYDSVENSKA DAGBLADET den 16 juni 1981.

Johan Syrén skrev i tidningen Sydsvenska Dagbladet om samma vävnad under rubriken: ”Vi bör använda bygdens konstnärer”

1979 beställde Tomelilla kulturnämnd en vävnad av den framstående och internationellt välkände textilkonstnären och designern Hans Krondahl med behaglig replikpunkt i Andrarum på Österlen mellan arbete och resor världen över. I går levererade han beställningen, en gobeläng i formatet 6,10 x 0,85 meter och vilken nu pryder kortväggen i nya kommunhusets trivsamma cafeteria. Materialet i vävnaden är lin, ull, silke och syntetiska guldtrådar, motivet hämtat från nyårsfirandet på Bali.

”Dukagång”

-Men, förklarar han själv, vävnadens utformning har också sin speciella anknytning till Österlen. Tekniken i den är nämligen en variation av ”dukagång”, som har stark förankring i sydöstra Skåne. De s.k ”drätterna” har utgjort magnifika väggdekorationer, vanligen utförda i indigoblått och vitt.

Tekniken är känd från många andra håll – ex vis Egypten, Island, Finland, flera asiatiska länder – men det är bara på Österlen man hittar de blå-vita bildvävnaderna.

Tog emot vävnaden gjorde kulturnämndens ordförande Edith Lasson och Rolf Berntsson, som tillsammans med Boel Ambolt i det s k kulturutskottet gjort valet av prydnad till ett av kanslihusets mest använda utrymmen.

Vid utnyttjandet av de anslag vi får till prydnader för kommunala institutioner söker vi i första hand få representerade konstnärer från den egna bygden. Bygden, kommenterade fru Lasson. Och Hans tillhör just den skaran, är född i Bertilstorp i Brösarpsterrängen.

Nu lär det nog bli uppehåll i Hans Krondahls ofta världsomspännande resor. Till hösten efterträder han nämligen tjänsten som en lärartjänst på konsthantverkslinjen i konstindustriskolan i Göteborg. Men han kvarstår i FN-tjänst för korttidsuppdrag. Så han har således fortfarande ett andningshål ut mot vidderna kvar – det gäller bara att fylla i all byråkrati för att få tjänstledigt. Inte så bara kanske.

SYDSVENSKA DAGBLADET den 18 oktober 1988.

En seger för konsthantverket.

Efterlängtd profet till skånsk

textilkonst. Landets första professor i textil konst är skåning och internationell kändis. Han heter Hans Krondahl och arbetar på Konstindustriskolan i

Göteborg. Den 22 oktober inträder han i professorsskrået.

Äntligen får konsthantverket samma status som måleri och skulptur. Härligt, härligt, utbrister denne mångsidige textilkonstnär med rötter och vävstol i Brösarp.

Sedan 1981 pendlar Hans Krondahl mellan 1700-talsgården på Österlen och den 140-åriga Konstindustriskolan i Göteborg där han är huvudlärare på konsthantverkslinjen.

Professuren är efterlängtd.

Den höjer utbildningens anseende, markerar jämställdheten med andra former av konstnärligt skapande och gör vår verksamhet accepterad i den akademiska världen. Dessutom får skolan tillgång till mera forskningspengar.

Med en professur kan man nämligen begära mera pengar till konstnärligt utvecklingsarbete, förklarar Hans Krondahl. Samtidigt ökar möjligheterna att knyta internationella kontakter på universitetsnivå och ordna studentutbyte.

Flitig globetrotter

Konstnärligt samarbete över gränserna ligger den nyutnämnde professorn och globetrottern varmt om hjärtat. Många och långa perioder av sitt aktiva liv har Hans Krondahl tillbringat utomlands, bl.a i Japan, Usa och Indonesien.

Föreläsningsturnéer, studier och undervisning har avlöst vartannat. 1979-80 arbetade han på FNs uppdrag som industriell textiltrådgivare på Java och Bali.

Utlandsresorna har resulterat i färgstarka textila konsthantverk och tygkollektioner med målerisk karaktär och tydlig inspiration från Fjärran Östern. Lusten att resa och att utforska andra länders kulturarv och textila konsttraditioner har inte mattats. Just nu håller jag på att avsluta ett projekt om Polynesien. Där var jag 1985 för att studera tyg av bark och bast och se hur kulturen och de uråldriga naturmaterialen klarar anstormningen av nyheter från västerlandet, berättar Hans Krondahl. Så nu knyts det mattor och färgas bast med växtfärg så det står härliga till i Brösarp.

Fortsatt forskning

Den textila konsten har följt mänskligheten genom årtusenden och kommer att behålla sitt grepp om människor. Den har en utstrålning av värme som aldrig kan ersättas i en olja eller en skulptur. Sen må konstnärskolleger säga vad de vill.

För mig personligen betyder professuren att jag fullt legitimt kan fortsätta med min forskning. Titeln bryr jag mig inte om. Jag är inte prestigebunden, säger Hans Krondahl.

Ändå måste utnämningen vara en seger för småbrukarsonen från vischan som 1945 inledde sin konstnärsbana med en korrespondenskurs i teckning från Hermods. Då var han 16 år.

Visserligen finns både väverskor och kistemålare bakåt i släkten men avsikten var att Hans skulle bli lantbrukare som andra Krondahlar. Konstnärlig begåvning i all ära. Hos familjen i Brösarp stod den skånska myllan i högre kurs.

Vägen till ära, berömmelse och positionen som landets överkucku i textil konst har ingalunda varit käpprätt

och problemfri. Under åren på Skånska målarskolan fick unge Hans knäcka extra som hembiträde för att finansiera studierna. Den fortsatta utbildningen på Konstfack och Konsthögskolan gav inte heller utrymme för extravaganser.

Brett register

Hans Krondahl är en kreativ person med brett register. Knuffen in på textilområdet kom när han lärde sig väva på folkhögskolan i Markaryd. Året var 1953.

Sen dess har han kontinuerligt breddat all sitt verksamhetsområde, alltid på språng mot nya uttryckssätt. På 1960- och 1970-talet samarbetade Hans Krondahl bl.a med den legendariska Astrid Stampe på NKs Textilkammare och med modeskaparen från Huaröd, Katja of Sweden.

Både som konstnär och som formgivare inom textilindustri och hantverk har skånske Hans höstat hem framgångar. En manlig textilkonstnär som även väver själv är sällsynt i Sverige. Gör han det dessutom så bra väcker det internationell uppmärksamhet och arbetena hamnar på museum.

Resultaten av den Krondahlska fliten vid vävstolen möter oss i den offentliga miljön.

Ju hårdare tumskrubarna dras åt, desto viktigare blir det att mjuka upp arbetsmiljön och ge folk något vackert att vila sig i och ”tvätta ögonen” med, hävdar den textila konstens officiella språkrör.

Inget budskap

Ett av hans senaste uppdrag är fem vävar som Vattenfall har beställt till kärnkraftverket i Ringhals. Gobelängerna ska hänga i personalmatsalen och föreställer frukt och blommor.

Något budskap vill konstnären inte förmedla. Han ser sig enbart som en kreativ begåvning med uppgift att skänka glädje åt dem som arbetar i Ringhals.

Motivvalet var enkelt. Professorn är naturmänniska av stora mått. Älskar blommor i allmänhet och fuchsia i synnerhet. Medlemskap i Svenska fuchsiasällskapet förpliktigar.

Krafterna finns i naturen. Jag tror på naturmagi och blir väl tomte själv till slut, gissar Hans Krondahl.

Men innan dess är det mycket som ska hinnas med.

Nästa utmaning är en separatutställning i Stockholm hösten 1989.

Man måste vara aktiv själv för att kunna undervisa, säger professorn med en talande gest åt de gråsprängda lockarna.

CHRISTINA RICHARDSON

Citat ur FACKLÄRAREN nr 22/ 16 **dec, 1988.**

TEXTILKONSTENS FÖRSTA PROFESSOR:

Den 22 oktober installerades Sveriges första professor i textilkonst. Professorn heter Hans Krondahl. Cermonin ägde rum i Konserthuset i Göteborg med frack och stort pådrag.

Inte är man en annan människa för att man blivit upppropad inför allt folket, säger professor Hans Krondahl. Men det är en stark markering att något har hänt. Mitt jobb är att se till att andra kommer loss i sin kreativa verksamhet, säger han.

Vävning är basen i det breda spektrum av tekniker, som Hans har jobbat med i 30 år. Textiltryck, mode, broderi, batik. Han har bott i USA, Japan, Indonesien. I Chicago var han designchef för ett företag som gjorde tyger åt

den amerikanska marknaden. I Bandung på Java jobbade han som expert för UNIDO, FNs organ för industriell utveckling. Han arbetade med rådgivning, produktutveckling och kurser i färglära på små och mellanstora textilfabriker. Han anpassade mönster till västerländsk smak.

Jag var en förbindelselänk mellan tredje världen och väst, kallar han det själv.

Citat ur GÖTEBORGS AFFÄRER nr 3, år 3, 1989.

EN UPPHÖJELSE FÖR KONSTEN:

Satirgruppen På Håret gjorde komedi av utnämningen. Andra rynkar på näsan åt blotta tanken att en konstnär kan upphöjas till det högsta av akademiska ämbeten. Professorn själv, Hans Krondahl, tar det hela med upphöjt lugn.

Mitt arbete förändras ju inte bara för att jag får en annan titel, säger han, men visst är det skönt att även en konstnärlig verksamhet kan befastas med den pondus, betydelse och de bättre ekonomiska möjligheter en professur innebär.

Skolan ifråga, som nu utrustas med Sveriges första professur i ämnet textil, är Konstindustriskolan i Göteborg. Här examineras årligen ca 60 elever till en framtid inom design- och konsthantverksyrken.

För de flesta av konsthantverkarna står den framtida yrkesverksamheten att finna i formen av eget företagande, vare sig man valt att ägna sig åt keramik, textil, glas eller silver.

Utbildningen är på fyra år, fortsätter Hans Krondahl, och varje läsår består av 40 veckor. Den tiden har vi på oss att göra eleverna till fullgoda konsthantverkare och

designers. Från skolans sida sker ett medvetet val i det att vi koncentrerar oss på det konstnärliga i utbildningen. Kunskap om resten av yrkesverksamheten, ekonomi bland annat, finns det alldeles för lite tid och resurser att tillgodose. Det är upp till den egna ambitionen att förbereda sig på tillvaron efter examensdagen.

**JAG TROR ATT MÅNGA AV DEM SOM BLIR
UTFRYSTA PÅ EN ARBETSPLATS ÄR JUST DE
KREATIVA OCH NYTÄNKANDE MÄNNISKORNA**
säger **KRONDAHL.**

Granada. Utförd 1961 i tygapplikation och broderi för Svenska Philips AB i Stockholm av Hans Kron Dahl. En fri abstrakt bild med tecken och hjul.

Jag fortsätter med citat av Krondahl själv ur ett häfte tryckt 1989 med titeln Hans Krondahl - Textila

Utsmyckningar.

Det är ju välkänt att den textila traditionen har varit ovanligt stark här i Skånes sydöstra hörn. När man vuxit upp med sådant som mäktiga dukagångsdrätter, med praktfulla ”agedynor”, färggnistrande sängtäcken och folkdräkternas överdådiga prakt, är det inte svårt att inse att textil är en uttrycksfull konstform. Där ges det verkligen oanade möjligheter för den som på allvar länkar in sig själv i hantverkstraditionen och därifrån ger sig i kast med att leta sig fram på de smalare stigar där personlig kreativitet blir kompassnål för sökandet efter nya uttryck. Så tror jag att det har varit för mig. Till detta kommer upptäcktsfärderna i andra kulturer – Asien, Stillhavsområdet, den afrikanska kontinenten och det väldiga USA. Kanske är det först med den bakgrunden man inser och uppskattar värdet av det som finns hemmavid. Inte som töntig romantiker, utan som professionell konstnär och hantverkare, en som vågar vila i insikten om att tingen vi omger oss med måste bära äkthetsprägel, inte bara spegla den tillfälliga nycken. Experimenten faller platt till marken om inte handen och redskapen lyder min innersta vilja. Kalkylerna måste stämma. Valet av teknik och material styr mig fram till den beräknade slutpunkten. Det slumpartade har ingen plats i den delen av arbetet. Intresset för den offentliga miljökonsten vaknade tidigt hos mig. Efter grundläggande studier i målning, bland annat vid Skånska Målarskolan, siktade jag mot Konstfackskolans avdelning för dekorativ konst. Vistelsen där blev kort, men intresset för monumentalformatet och konstens integrering i miljön

har följt med över till min verksamhet i de textila materialen.

Hans Krondahl avslutar sin inledning i häftet med följande önskan:

Jag skulle önska att våra skickliga hantverkare – smeder, keramiker, träsnidare och andra – återfick en del av sina tidigare roller i miljögestaltningen. Under en följd av år hade jag glädjen att leda utbildningen av konsthantverkare i Göteborgsregionen. Därför vet jag att det finns en stor outnyttjad kapacitet på området. Det finns kunskaper, det finns vilja att ta på sig uppgifter, - men var finns beställarna???

**Citat ur Svenska Dagbladet, fredagen
den 6 oktober, 1989.**

Strama vävar från förtrollad mark:

Det gamla alunbruket på Österlen har inspirerat Hans Krondahl till tio kvadratiska bitar som alla är vävda i samma, specialtvinnade varp. Nu visar Krondahl den starka färgupplevelse han har haft vid Andrarums mörka gruvschakt och rödskimrande slagghögar. Alunskiffer är askgrått men efter behandling blir det rött, berättar Hans Krondahl. De flesta slagghögarna är övervuxna med gräs, men den röda slaggen skyntar fram mellan växtligheten.

Han talar lyriskt om brottstycken som går i dagen och om vinterns frusna källsprång. Det är en förtrollad och magisk mark, hävdar Hans Krondahl, som arrenderar ett 1700-talstorp mitt i detta naturreservat på Christinehofs gods.

Själv är han född och uppvuxen inte långt därifrån. Här i sydöstra Skåne bröt man alunskiffer redan på 1600-talet, och Carl von Linné besökte bruket på sin

skånska resa 1749. Verksamheten pågick ända in på 1920-talet, men då bara för tillverkning av rödfärg. I tio strama kompositioner skildrar nu Krondahl den sällsamma naturen kring det nedlagda alunbruket. Sina bitar, som han själv kallar sina verk, har han vävt av ull och lin i intensiva färger med glittrande inslag av metallfolietråd från Japan.

Förra hösten blev Hans Krondahl! Sveriges första professor i textil med säte vid konstindustriskolan i Göteborg. In till sista veckan har han suttit vid sin vävstol för att bli klar med alla bitar till utställningen, som pågått i en vecka.

Hans Krondahl. Galleri Boj t.om 18 oktober.

Märta Holkers

Citat ur häftet Resor i mönstervärlden. Prod: Arkiv för Svensk formgivning / Kalmar Konstmuseum och Regionmuseet i Skåne, Kristianstad , 1999.

Resor i mönstervärlden är en spännande vandringsutställning som vill sätta fokus på konstnären och textilprofessorn Hans Krondahl, som formgivare av många egensinniga och konstnärligt högtstående mönster för tyger till inredning och beklädnad under åren 1958-78.

Initiativet till denna utställning om Hans Krondahl togs redan för drygt ett år sedan av intendent Björn Thuresson vid dåvarande Kristianstads länsmuseum (nu Regionmuseet i Skåne). Han gjorde oss uppmärksamma på att Hans skulle fylla 70, i juni, 1999.

Citat ur bokens inledning skrivet av Birgitta Faxevik arkiv för Svensk Formgivning / Kalmar Konstmuseum.

Björn Thuresson, Regionmuseet i Skåne, Kristianstad skriver följande:

Hans Krondahls namn och person har länge varit ett begrepp bland oss i Kristianstadsregionen. Vi har vetat att nu finns han här och nu där, men han har varit svårfångad. Dock har han mellan sina långa utflykter till sydostasien eller Göteborg eller ...av och till dykt upp i den gamla hembygden söder om Kristianstad och vi har hastigt setts i utställningssammanhang och sagt att "visst är det dags att göra något tillsammans", "nu är det väl dags för en utställning" o.s.v och så har Hans och tiden dragit iväg utan att vi kunnat komma till skott.

Nu finns Hans mera stadigvarande i närheten och nu är det dags. Och genom Arkiv för Svensk Formgivning och dess stora innehav av skisser och tygprover och dess entusiastiska Birgitta Faxe blir utställningen ett faktum och Hans Krondahls "Resor i mönstervärlden" kan, åtminstone till stor del äntligen redovisas.

Citat ur samma bok (häfte) Texterna skrivna av Marianne Erikson.

Under sin studietid vid Konstfack komponerade Hans Krondahl ett mönster av trinda hönsfåglar, som har en

charmerande naivistisk prägel, tecknade med oljepastellkriter under ett lager av vattenfärg. ”Spefåglar” heter det och trycktes på halvlinne för NK:s Textilkammare 1959.

En konstart, som särskilt gjorde intryck på Krondahl, var skulptören Enkus träfigurer (1600-talets slut). Den tungt fallande veckbildningen i klädedräkterna, framställd genom djupa skårer i träet, påminner om den grova, expressiva linjebildning, som Krondahl själv

arbetar med. Krondahl gjorde under den här perioden också ingående studier av gamla

tatueringsmönster i Sjöhistoriska museet, som han omsatte i tryck för trikåer. Tre av Krondahls påtagligt rytmiska mönster har en stark anknytning till musik. Det tidigaste, ”Cembalo”, trycktes 1966-67 för NK –vita bågar på beige glasfibertyg. Egentligen var det avsett för damastmönster, men kom aldrig till utförande. Det räknas som klassiker.

HANS KRONDAHL – textila verk.

Citat från utställningen på Waldemarsudde perioden 7 februari – 19 april 2009.

Hans Krondahl (född 1929) är en av pionjärerna inom den svenska textilkonsten och hans konstnärliga verksamhet omfattar både den fria textilen och textilformgivning. Han har hämtat inspiration från sina resor i bl.a Japan och Indonesien samt från den äldre folkliga textilkonsten i Skåne. Utställningen är retrospektiv och visar bredden hos denne mångfacetterade konstnär. Konstnären Hans Krondahl har arbetat inom skilda tekniker och har sina rötter inom den äldre folkliga textilkonsten i Skåne. Hans konst kännetecknas av stor färgprakt och ett expressivt formspråk. Genom studieresor ute i världen, bl.a. Japan, Indonesien, Afrika och Usa, har han hämtat intryck från främmande kulturer vilka berikat och lämnat avtryck i hans konst. Man finner Hans Krondahls verk (exempelvis vävnader, ridåer och textiltryck) i ett flertal offentliga miljöer bl.a Lunds domkyrka, Ringhals och Totalförsvarets Forskningsinstitut i Linköping. Han har också arbetat med mönsterformgivning för textilindustrin samt mode (Katja of Sweden).

Redan under studietiden vid Konstfack upptäcktes Hans Krondahl av Astrid Stampe som ledde NK:s textilkammare och ett samarbete inleddes dem emellan. Under 1960- talet kom Edna Martin att bli ett viktigt stöd för honom och han blev tidigt knuten till Handarbetets Vänner där Edna Martin var konstnärlig ledare under många år. Hans Krondahl har även varit verksam som lärare och 1988 blev han landets första professor i textilkonst vid Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborgs Universitet.

Prins Eugens Waldemarsudde har under en följd av år velat gynna den ofta försummade textilkonsten genom att uppmärksamma ett antal av Sveriges ledande konstnärer på området, t.ex. Elisabet Hasselberg-Olsson, Helena Hernmarck, Kaisa Melanton, Eva Ek-Schaeffer och Sten Kauppi. Eftersom textilen är en viktig konstform som baserar sig på en gedigen urgammal svensk hantverkstradition, ser vi denna utställningspolicy som ett viktigt instrument för att levandegöra och föra textiltraditionen vidare in i framtiden.

Efter utställningstiden på Waldemarsudde fortsätter utställningen till Malmö Konstmuseum. I samband med utställningen produceras boken Hans Krondahl – textil verk som ges ut av Carlssons förlag. Huvudförfattare är kulturskribenten Mallis Stensman.

YSTADS ALLEHANDA den 7 april 2009.

Citat: Text Bo Bjelvehammar

Textilprofessorn Hans Krondahl är född och uppvuxen i Bertilstorp och det är därifrån han också hämtat en stor del av sin inspiration. Nu finns det en ny bok om Hans Krondahls liv och konstnärskap.

Det är en marsdag sval och tydlig, på vägen mellan Christinehof och Brösarp finns ett paradiskt kulturlandskap bevarat. Med rum och pålverk från alunbrytningen, skifferbrott och gräskodda slagghögar, ett ringlande vatten i dalen och lite längre upp ett vattendrag som kallas sjö, slingrande vägar, mjuka kullar med enstaka träd, vita murytor, röda lador och ett vidunderligt ljus. Byar och gårdssamlingar med namn som

Norra Björstorp, Södra Lökaröd och Bertilstorp som är sammanlänkat med Brösarp som är i förbund med Ravlunda. Och där i Bertilstorp, ett litet stycke utanför byklungan i en dalgång föddes Hans Krondahl, mor Astrid skötte hemmet och hjälpte andra vid kalas och tillställningar och far Erik skötte småbruket och var åkeriägare. Hans hjälpte till att svinga mjölkkanorna vid den dagliga skjutsen. Det var inget arbete han var främmande för, men det var annat som lockade och han kom att bli en textilkonstnär och mönsterformgivare av världsklass. Han har även arbetat som lärare och professor och skapat det mesta som teaterridåer, batiktyg, mönstertryck och bildvävnader. Och en del av sin produktion har han gjort i ett hus nära Gamla Alunbruket, bara ett stenkast från Bertilstorp. Flera av motiven har han sett och blivit inspirerad av i den egna trädgården, det är ofta blommor i hans verk bredvid en annan temakrets, orientaliskt inspirerade grafiska figurer. Hans Krondahl har sina rötter i den skånska textiltraditionen, han ger den modernistiska stänk och konkretiska drag. Men det är en gammal tradition han skapar sina färgsprakande och expressiva bilder och ibland går det avläsa landskapet i både hans former och hans färgdräkt. Textil är uttrycksfull konstform, det visar Hans Krondahl när ett traditionsbundet hantverk möter en personlig kreativitet och erfarenheter och bilder från upptäcktsfärder i andra kulturer. Han har en öppenhet i sitt seende som är tydlig, han tar till sig mycket, tolkar och bearbetar det utifrån sina referenser. Det skulle vara önskvärt att många följde hans exempel i sitt skapande att ta till sig något nytt, att se andra länder och färger, bjuda in sina egna ögon och låta sig inspireras! Och för en stund lämna Österlens himmel, vågorna mot Stenshuvud, ljuset över Örnahusen och

ladorna på den förfallna landsbygden och se bortom utanför de gränssättande häckarna, som både är skyddande och välansade, men ack så begränsande.

Och så till det verk av Hans Krondahl som jag aldrig kan sluta att se på, den

naturromantiska bildväven Mot september med en imponerande storlek 200x457 cm med två fjärilar, en sorgmantel och ett påfågelsöga och till detta en tistelblomma. Han vill göra ett utsnitt av ett stycke natur som motvikt mot den teknokrati som skulle möta bildväven, Försvarets Forskningsanstalt. Det tog Hans Krondahl ett år att fullborda verket, som har en känslighet och närvaro, som jag inte kan sätta ord på. Jag får anlita Harry Martinssons och hans ord vid mötet med en sorgmantel;

”Vingarna mörkt brunröda, ådrade sedan bandet av pärlor i lysande blått, och ytterst bården, gräddgul.

Vingarnas framkanter svagt böjda, lite spräckliga bakom varje vingpets en liten tagg bakkroppen mycket hårig...”

MALMÖ KONSTMUSEUM 2009:

I ett pressmeddelande från Malmö Konstmuseum inbjöds till utställning av Hans Krondahls textila verk under tiden 28 maj – 16 augusti, 2009.

Citat pressmeddelandet:

Konstnären Hans Krondahl är en av pionjärerna inom den svenska textilkonsten och hans konstnärliga verksamhet omfattar både den fria textilen och textil formgivning. Han har hämtat inspiration från sina resor i bl.a Japan och Indonesien samt från den äldre folkliga textilkonsten i Skåne. Malmö konstmuseum kommer under sommaren att visa en retrospektiv utställning som presenterar bredden hos denne mångfacetterade konstnär. Hans Krondahls konst kännetecknas av stor färgprakt och ett expressivt formspråk. Han ville först bli målare men bytte efter en tid på avdelningen för dekorativ konst vid Konstfackskolan till den textila linjen. Redan under studietiden upptäckts Krondahl av Astrid Stampe, den betydelsefulla chefen för NK:s Textilkammare, och 1959 trycktes hans första tyg som hette Spefåglar.

Han kom sedan att fortsätta att arbeta med de flesta inom den svenska textils scenens välkända institutioner och producenter som t.ex. Handarbetets Vänner, Licium, Borås Wäfveri och NK Inredning. Han har också arbetat med mönsterformgivning för modeindustrin i ett femårigt samarbete med skånska Katja of Sweden/MMT.

Hans Krondahl har arbetat inom skilda tekniker och har sina rötter inom den äldre folkliga textilkonsten i Skåne. Genom studieresor och utställningar ute i världen, bl.a. Japan, Indonesien, Afrika och USA, har han hämtat intryck från främmande kulturer vilka berikat och lämnat avtryck i hans konst. Man finner

Hans Krondahls verk (exempelvis vävnader, ridåer och textiltryck) i ett flertal offentliga miljöer bl.a. i Lunds domkyrka, Ringhals och Totalförsvarets Forskningsinstitut i Linköping. Flera av dessa utsmyckningar vävdes i hans ateljé i en av Alunbrukets 1700-tals bostadslängor som tillhör Christinehofs slott i Andrarum, Skåne.

Hans Krondahl mottog 1965 det prestigefulla Lunningpriset. Han har även varit betydelsefull som lärare sedan 1960-talet i Sverige, Norge, USA och Indonesien. Hans Krondahl blev 1988 landets första professor i textilkonst vid Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborgs Universitet.

Citat ur Svenska konstnärer... en del av kulturnätverket Kultur! (2009)

Carolina Söderholm gläds åt att en textilkonstnär släpps in i konstens finare salonger – och hoppas att det är början på en lovande utveckling.

När Hans Krondahl 1955 började på Konstfacks textila linje var han ensam bland nitton elever. Textilkonsten har av tradition varit starkt kvinnodominerad, ett av de få områden där kvinnors kreativitet och hantverksskicklighet uppmuntrats, inte sällan på grund av arbetets nyttoaspekt. Ändå är det intressant att se vilket starkt genomslag det fåtal manliga utövare som funnits under 1900-talet fått.

Inom den tryckta brukstextilen briljerar Josef Frank, Carl Johan De Geer och Sven Fristedt med sin sinnligt originella mönsterprakt, medan bland andra Sten Kauppi och Raine Navin revolterat det fria textilskapandets sfär. Och därtill kommer med

själklarhet Hans Krondahl, omöjlig att förbigå när den svenska textilkonstens historia ska skrivas.

Att Malmö konstmuseum under sommaren nu visar delar av hans livsverk är väl på sin plats. Den åttioårsjubilerande konstnären, född och under många år verksam på Österlen, är tveklöst värd en presentation i helfigur, och här ges färgskimrande smakprov både på hans fria skapande, utsmykningsuppdrag och mönstertryck.

Bland höjdpunkterna finns det tidiga, lekfulla tygmönstret ”Spefåglar”, som inköpt av NK:s ansedda Textilkammare 1959 blev startskottet för hans karriär. Men också hans frodigt blomstrande liksom stramt rytmiska bildvävar, inspirerade både av den prunkande trädgården utanför korsvirkeshuset vid Christinehof, och av långväga exkursioner till Asien, Afrika och Stillhavsområdet, vars textila teknik och mönstervärld han utforskat genom åren.

Snudd på geniala är hans grafiskt slående textilmönster för Katja of Swedens tidiga 1970-talskollektioner, vars stilrena skärningar skickligt fångar upp mönstrens komposition. Brandgula galopperar hästhovarna över klänning och sjal, medan systemönstret ”Track” vibrerar av travbanans puls.

Parallellt med utställningen, som initierats av Prins Eugens Waldemarsudde, ger bokförlaget Carlsson ut en bok om hans konstnärskap, generöst illustrerad och med läsvärda texter av Maikis Stensman och Tonie Lewenhaupt. Det är hög tid att Krondahls nyskapande verk på detta sätt blir genomlyst, även om jag gärna – och detta gäller både bok och utställning – hade sett en fylligare bakgrund till hans konstnärskap.

Bland lärare och samtliga kollegor trängs kvinnorna i mängd; Edna Martin, Astrid Sampe, Barbro Nilsson,

Kaisa Melanton, Sandra Ikse och Maria Adlercreutz för att nämna några – här finns gott om uppslag för en uppföljning på konstmuseets textila tema längre fram. Men tills vidare nöjer jag mig med att en textilkonstnär överhuvudtaget släpps in i konstens finsalonger. Förhoppningsvis är det början på en lovande utveckling; det fria konsthantverket förtjänar en mer framträdande plats. Carolina Söderholm, konstkritiker och konstvetare.

GRETA GARBO. Bild 1 av 3.

Bild 2:

Blommage a Greta Garbo. En svit på tre bilder ur ett och samma verk. Det är en bildvävnad från tidigt 1980-tal med två närbilder av detaljer. ”Till Garbo”.

Blandade tekniker. 496x195 cm. Material: Lin, ullgarn, silke och japansk guldfolietråd. Utförd i egen ateljé (Andrarum) 1982-1983. Ett uppdrag från Statens Konstråd. Placering i Sverigehuset, Stockholm. Nu överlämnad till textilsamlingen. Nationalmuseum i Stockholm. Bild 1 är taget 1983 i ruinlandskapet vid Alunbruket, Andrarum. Verket utfört av Hans Krondahl.

Bild 3:

Hans Krondahl i sin vävkammare 1988.

HANS KRONDAHL HEDERSMEDLEM I ALBO HÄRADS HEMBYGDSFÖRENING.

Som framgått tidigare har Hans Krondahl ett stort hjärta för sin hembygd och inte minst för Albo härads hembygdsförening. Vi hade den stora glädjen att ha honom hos oss på årsmötet den 22 april, 2010. Ett årsmöte brukar normalt besökas av de mest "trogna" medlemmarna och ett 50-75 tal personer är acceptabelt. Vi lyckades bjuda in Hans Krondahl till denna kväll och vi lyckades få honom att berätta om sina textila resa genom livet.

De normalt trogna medlemmarna utökades den kvällen till 142 st. Ett intresse så stort att vi hoppas kunna göra om detta, men då i en större lokal. Föreningen som startade 1934, utdelade

diplom som hedersmedlemmar till två personer den kvällen för deras enorma stöd och engagemang. Arvid Andersson som varit ordförande för föreningen under 25 år och Hans Krondahl, som trots sitt världsomspännande engagemang och sin framgång inom den textila konsten aldrig glömt sin hembygd och Albo härads hembygdsförening. Vi i föreningens styrelse var stolta att kunna utse Hans Krondahl och Arvid Andersson till våra hedersambassadörer.
Kenneth Olsson

Ordförande, Albo Härads Hembygdsförening